

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πως προετοίμασαν την πολιορκία της Πόλης οι σουλτάνοι Μουράτ β και Μωάμεθ β;
2. Τι γνωρίζετε για την πολιορκία και την κατάκτηση της Πόλης;
3. Ποιες ήταν οι συνέπειες της άλωσης της Πόλης;
4. Μετά την άλωση της Πόλης ποιοι θεώρησαν ότι είναι οι κληρονόμοι της Βυζαντινής παράδοσης;
5. Ποια ήταν η προσφορά του Βυζαντίου στον Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτισμό;

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η προετοιμασία της πολιορκίας της Πόλης

- Ο σουλτάνος Μουράτ ανανέωσε την επιθετικότητα του απέναντι στη Βυζαντινή αυτοκρατορία.
- Κατέλαβε τα Γιάννενα και τη Θεσσαλονίκη
- Αντιμέτωπισε με νίκη στη Βάρνα ένα σταυροφορικό στράτευμα.
- Ο Μωάμεθ έχτισε στις ακτές του Βοσπόρου ένα φρούριο για να εμποδίσει τη μεταφορά τροφίμων στην Πόλη.

Πολιορκία και άλωση της Πόλης

- Η πολιορκία κράτησε 54 ημέρες.
- Ο αυτοκράτορας διέθετε ελάχιστες δυνάμεις(8000 Έλληνες, 3000 μισθοφόροι) ενώ ο στρατός των Τούρκων υπολογίζονταν σε 300000 περίπου.
- Η υπεροχή των Τούρκων σε στρατιώτες και οπλισμό ήταν συντριπτική
- Οι Βυζαντινοί με τον αυτοκράτορα τους αγωνίστηκαν ηρωικά αλλά ήταν αβοήθητοι από τα υπόλοιπα Χριστιανικά κράτη και έπεσαν ηρωικά.
- Η τελική έφοδος έγινε τη νύχτα της 29ης Μαΐου. Οι γενίτσαροι περνώντας από μια μικρή πύλη, την κερκόπορτα βρέθηκαν πίσω από τις θέσεις των υπερασπιστών. Ταυτόχρονα η άμυνα έσπαζε σχεδόν παντού. Τότε ακούστηκε η κραυγή «η πόλις εάλω» = η πόλη έπεσε.
- Ο αυτοκράτορας με τρεις πιστούς του ανθρώπους όρμησε στο πλήθος των εχθρών , παίρνοντας την απόφαση να χαθεί μαζί με την πόλη του.
- Η πόλη παραδόθηκε στους μαχητές όπως προέβλεπε ο θρησκευτικός νόμος και η λεηλασίες και οι σφαγές διήρκησαν 3 ημέρες.
- Ο Μωάμεθ ανήγγειλε ότι από τότε και στο εξής η Κων/λη θα ήταν η πρωτεύουσα του κράτους του.

Συνέπειες της άλωσης

- 1.Οι Έλληνες σταδιακά άρχιζαν να ελπίζουν για την αποτίναξη του Οθωμανικού ζυγού.
- 2.Το πνεύμα του Βυζαντίου μεταφέρθηκε από του λογίους στη Δύση.
- 3.Οι Οθωμανοί έκλεισαν τους δρόμους της Ανατολής παρακινώντας έτσι τους Ευρωπαίους να προχωρήσουν στις μεγάλες γεωγραφικές ανακαλύψεις.

Μετά την άλωση οι Ρώσοι θεώρησαν ότι ήταν κληρονόμοι της βυζαντινής και πολιτικής παράδοσης και διατύπωσαν ότι η Μόσχα ήταν η **Τρίτη Ρώμη**.

Συνολική προσφορά του Βυζαντίου

- 1.Οι Ορθόδοξοι βαλκανικοί λαοί επηρεάστηκαν από το βυζαντινό πολιτισμό και διατήρησαν την πνευματική τους ταυτότητα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας,

2. Η Βυζαντινή αυτοκρατορία έσωσε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό από την απειλή των Αράβων τον 7ο και 8ο αιώνα.
3. Ανάπτυξε μια πρωτότυπη τέχνη που επηρέασε τόσο τη Δύση όσο και την Ανατολή.
4. Το Βυζάντιο διαφύλαξε και μετέδωσε στην Ευρώπη τον πολιτισμό της αρχαιότητας.
5. Καλλιεργήθηκαν νέα γραμματειακά είδη (χρονογραφία, λειτουργική ποίηση)
6. Αναπτύχθηκαν οι θετικές επιστήμες (μαθηματικά, αστρονομία)
7. Τελειοποιήθηκε η οργάνωση κρατικών υπηρεσιών.
8. Διαμορφώθηκαν η θρησκευτική μουσική, ο μοναστισμός και οι ανθρωπιστικές σπουδές (που έχουν ως κέντρο τον άνθρωπο)

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης και το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας είχαν μεγάλη στρατιωτική σημασία, παρ' όλο που:

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία είχε περιοριστεί εδαφικά. Τα έσοδά της ήταν πολύ λίγα και η στρατιωτική της δύναμη μικρή μπροστά στο μεγάλο οθωμανικό στρατό και στόλο.

Ο βυζαντινός αυτοκράτορας πλήρωνε από τα τέλη του 14ου αιώνα φόρο στον Οθωμανό σουλτάνο.

Οικονομικά η Κωνσταντινούπολη είχε χάσει τη σημασία που είχε παλιότερα. Το εμπόριο στην ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα ήταν στα χέρια των Βενετών, των Γενοβέζων και άλλων εμπόρων που δεν ήταν υπήκοοι του βυζαντινού αυτοκράτορα.

Ο **πληθυσμός** της Κωνσταντινούπολης είχε **μειωθεί** πάρα πολύ. Φαίνεται ότι λίγο πριν από την Άλωση, η Κωνσταντινούπολη δεν είχε πάνω από 40.000 κατοίκους.

Οι περισσότεροι ορθόδοξοι πληθυσμοί στη Μικρά Ασία και τη Βαλκανική χερσόνησο είχαν κατακτηθεί από τους Οθωμανούς πολύ πριν από το 1453.

Η **Άλωση του 1453** είχε **τεράστια συμβολική σημασία** για όλους τους ορθόδοξους πληθυσμούς και για τη δυτική Ευρώπη. Θεωρήθηκε **μεγάλο κακό** και **συμφορά** γιατί:

Ο βυζαντινός αυτοκράτορας ήταν πολύ σημαντικός για όλους τους ορθόδοξους.

Η Κωνσταντινούπολη ήταν ένα σύμβολο: ήταν η δεύτερη Ρώμη και πρωτεύουσα σε ένα κράτος που προστάτευε την ορθοδοξία.

Πολλά κράτη στη δυτική Ευρώπη φοβήθηκαν ότι μια νέα ισχυρή αυτοκρατορία, η Οθωμανική, θα μπορούσε να απειλήσει τα ίδια, αλλά και τα συμφέροντά τους στην ανατολική Μεσόγειο και τη Βαλκανική χερσόνησο.

Πηγή: <https://museduc.gr/>